

De Verklaring van Moerdijk over vernieuwing van het platteland

Overwegende dat:

- Uit het EQUAL project 'Zakelijke Zorgnetwerken in en voor Kleine Woonkernen' blijkt dat het ondernemerschap door en voor inwoners van kleine woonkernen een belangrijke bijdrage levert aan het instandhouden van de leefbaarheid van het Brabantse platteland. Inmiddels hebben al meer dan 170 deelnemers in drie gemeenten zich georiënteerd op het ondernemerschap en zijn er al meer dan 40 deelnemers daadwerkelijk gestart. Bij invoering van dergelijke trajecten in alle Brabantse gemeenten zou dit betekenen: meer dan 3000 deelnemers én 1200 (nieuwe) ondernemers
- Het ondernemerschap ook een reëel alternatief voor werken in loondienst vormt voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt, zoals herintreedsters, langdurig werklozen en arbeidsongeschikten en hen daardoor de mogelijkheid geeft in de eigen omgeving een inkomen te verwerven;
- In de huidige reconstructie van het platteland vooral de nadruk ligt op ruimtelijke ordeningsvraagstukken van het ondernemen en het sociaal-economische aspect nog onderbelicht is;
- Het daarom van belang is de sociaal-economische paragraaf van de reconstructie een belangrijke plaats te geven, waarbij ook rekening wordt gehouden met nieuwe economische en sociale initiatieven op het platteland;
- Vanwege het grote verlies aan werkgelegenheid in de agrarische sector, inclusief hun toeleverende bedrijven, er nieuwe werkgelegenheid zal moeten worden geschapen op het platteland;
- Het op het platteland aanbevelenswaardig is naast werkgelegenheid in de vorm van loonarbeid ook werkgelegenheid in de vorm van zelfstandig ondernemerschap te scheppen aangezien het platteland vanouds wordt gekenmerkt door de cultuur van zelfstandig ondernemerschap;
- Het scheppen van duurzame nieuwe werkgelegenheid door het starten van ondernemingen een lange voorbereidingstijd en bestuurlijke betrokkenheid vereist bijvoorbeeld door stroomlijning van het vergunningenbeleid;
- De ervaring leert dat het direct betrekken van alle actoren of stake holders het grootste draagvlak creëert en dat, als ze enthousiast gemaakt zijn, ze op korte termijn resultaten willen zien van hun inzet. Om dit draagvlak te behouden, betekent dit dat ombuigingen in het beleid op korte termijn als verbeteringen worden ervaren.

Willen de deelnemers aan de conferentie "Steun aan startende ondernemers op een vitaal platteland" gehouden op 23 en 24 september 2004 in de gemeente Moerdijk de volgende verklaring aanbieden:

1. De instandhouding van de leefbaarheid in de zin van evenwicht tussen ecologie, economie en welbevinden zal in de komende tijd hoge prioriteit moeten hebben;
2. Rurale gebieden zijn voor de instandhouding van de leefbaarheid én voor de nationale en Europese economie en werkgelegenheid van groot belang. Stad en platteland kunnen daarbij niet zonder elkaar (denk bijvoorbeeld aan culturele voorzieningen in de stad en het toerisme op het platteland). Het platteland moet geen museum of pretpark worden voor de stadsbewoner;
3. Daarom moet de nadruk van het nationale en Europese beleid liggen op de vitalisering van het platteland door de versterking van de leefbaarheid en werkgelegenheid en het geven van kansen aan nieuwe economische dragers van het platteland;
4. Deze nieuwe economische dragers moeten een vernieuwend karakter hebben, waarbij in het bijzonder aandacht is voor de vergrijzing en de hieraan gekoppelde grotere vraag naar zorg en dienstverlening. Mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt hebben daarbij begeleiding en aandacht nodig voor een succesvol en vernieuwend ondernemerschap;
5. Deze verandering in het beleid vraagt een meer ondernemende houding van ambtenaren en beleidsmakers, minder knellende regels en ruimte voor experimenten. In Europa zal gepleit moeten worden voor soepele interpretatie van regels en wat sommige regels betreft voor afschaffing;
6. Het coöperatieve samenwerken, karakteristiek voor kleine kernen en het platteland, moet niet alleen het startpunt zijn voor nieuwe vormen van ondernemerschap maar ook voor faciliterende acties van de regionale overheid. Denk hierbij aan stimuleren van het hergebruik van vrijkomende agrarische bedrijfsgebouwen (VAB's) en aan het ontwikkelen van bedrijfsverzamelgebouwen voor zelfstandigen zonder personeel waar ondersteunende economische en juridische diensten direct en geconcentreerd voor hen beschikbaar zijn;
7. Daarom zouden de 700 miljoen Euro die de Nederlandse overheid voor de reconstructie heeft gereserveerd voor een deel moeten worden benut voor de activering van nieuwe economische bedrijvigheid op het platteland en daardoor verdere intensivering van de sociale lokale netwerken;
8. De verschuiving van de agrarische activiteiten door de recente uitbreiding van de Europese Unie biedt kansen voor nieuw ondernemerschap op het platteland, bijvoorbeeld door middel van de overdracht van expertise naar andere landen. Om deze kansen mogelijk te maken zal de Europese Unie heldere en begrijpelijke kaders moeten stellen voor de bevordering van economische bedrijvigheid;

9. Beleidsmakers en politici moeten zich daarom inspannen om daar waar mogelijk de resultaten van het beleid en opgetreden knelpunten e.d. op de Europese agenda te zetten, opdat de instellingen in Europese Unie daadwerkelijk in staat worden gesteld heldere kaders te stellen;
10. Gelet op het feit dat daarnaast steeds meer uitvoeringsverantwoordelijkheid bij de lokale en regionale overheid komt te liggen, denk aan de Wet Maatschappelijke Ondersteuning en de Wet Werk en Bijstand, moeten de politieke verantwoordelijken organisatorische en financiële maatregelen nemen om het eigen initiatief van mensen en het zelfstandig ondernemerschap als reactie op deze veranderingen te bevorderen;
11. De ervaringen opgedaan met dit project dienen na afloop van het subsidietraject te worden opgenomen in het provinciaal beleid en onderdeel uit te gaan maken van het provinciaal en gemeentelijk beleid. Dit zal leiden tot een uitbreiding van de sociale en economische bedrijvigheid op lokaal niveau.

De leden van de Projectadviescommissie van het project "Zakelijke Zorgnetwerken in en voor Kleine Woonkernen"

Zevenbergen, 23 september 2004

